

Boz, E., ve Mazlum, M. (2023). *Pandemi sürecinin olimpiik karate sporcuları üzerine etkisi ve sporcuların yeni tip koronavirüsüne yakalanma kaygılarının karma araştırma yaklaşımıyla incelenmesi, The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS), 12(1), 1-15.*

DOI: <https://doi.org>

ISSN: 2146-9598 Doi Prefix:10.22282

Makale Türü (ArticleType):
Araştırma Makalesi / Research Article

Gönderi Tarihi (Received): 10/11/2022

Kabul Tarihi (Accepted): 15/01/2023

Online Yayın Tarihi (Published): 31/01/2023

PANDEMİ SÜRECİNİN OLİMPİK KARATE SPORCULARI ÜZERİNE ETKİSİ VE SPORCULARIN YENİ TIP KORONAVİRÜSÜNE YAKALANMA KAYGILARININ KARMA ARAŞTIRMA YAKLAŞIMIYLA İNCELENMESİ

Emre BOZ

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt, Türkiye,
emreboz94@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-8117-9329

Meryem MAZLUM

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya/Türkiye
mazlummeryem41@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8202-5687

ÖZET

Covid-19 pandemisi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyal yaşamın tüm alanlarını derinden etkilemiştir. Bu süreçte spor sektörü de etkilenen alanlar arasında yer almaktadır. Olimpiyat oyunlarının ertelenmesi, sokağa çıkma yasakları, spor tesislerinin kapatılması gibi kararların alınmasıyla şüphesiz ki en çok etkilenen kişiler sporcular olmuştur. Bu durumlar göz önünde bulundurularak araştırmamızda temel olarak, pandemi sürecinin olimpiik karate sporcuları üzerine etkisi ve sporcuların yeni tip koronavirüsüne yakalanma kaygılarının karma araştırma yaklaşımıyla incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda verilerin toplanması için "Kişisel Bilgi Formu", "Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, ertelenen 2020 Tokyo Olimpiyat oyunları için kota müsabakalarına katılan karate milli takımı sporcuları oluşturmaktadır. Örneklemde elde edilen veriler Mann Whitney U testi ve Spearman Korelasyon Testi ile sınanmıştır. Veri analizi sonucunda elde edilen değerler, katılımcıların cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine ilişkin anlamlı sonucun olmadığı yönündedir. Ancak, alt disiplin değişkeninde kumitecilerin katacılara oranla, korona virüsüne yakalanma değişkeninde daha önce bu virüse yakalanan bireylerin yakalanmayanlara oranla daha yüksek bireysel kaygı ve ölçek topl0am puanı elde ettikleri sonucu anlamlı fark ile tespit edilmiştir. Nitel verilerin değerlendirilmesi sonucunda ise pandemi sürecinin katılımcılar üzerinde fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik açıdan hem olumsuz hem de olumlu etkiye sahip olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Yeni Tip Koronavirüsü, Covid-19, Olimpiik Karate Sporcuları, Kaygı

THE EFFECT OF THE PANDEMIC PROCESS ON OLYMPIC KARATE ATHLETES AND INVESTIGATION OF ATHLETES' CONCERNS OF CONCERNING THE NEW TYPE CORONAVIRUS WITH A MIXED RESEARCH APPROACH

Abstract

Covid-19 pandemic has deeply affected all areas of social life in our country as well as all over the world. In this process, the sports sector is also among the affected areas. Undoubtedly, the people most affected by decisions such as postponing the Olympic games, curfews and closing sports facilities were athletes. Considering these situations, our study basically aimed to examine the effect of the pandemic process on Olympic karate athletes and the anxiety of athletes to catch the new type of coronavirus with a mixed research approach. For this purpose, "Personal Information Form", "Athletes' New Type Coronavirus Anxiety Scale" and "Semi-Structured Interview Form" were used to collect data. The sample group of the research consists of karate national team athletes participating in quota competitions for the postponed 2020 Tokyo Olympic games. The data obtained from the sample were tested with the MannWhitney U test and the Spearman Correlation Test. The values obtained as a result of the data analysis indicate that there is no significant result for the variables of gender and marital status of the participants. However, in the sub-discipline variable, it was determined that the individuals who were caught with this virus before in the corona virus variable compared to the catastrophe, had higher individual anxiety and scale total scores than those who were not caught. As a result of the evaluation of qualitative data, results were obtained that the pandemic process had both negative and positive effects on the participants physiologically, psychologically and sociologically.

Key Words: Pandemic, New type corona virus, Covid-19, Olympic karate athletes, Anxiety

GİRİŞ

Geçmişten günümüze insanlık tarihinde sayısızca insanın hayatını kaybetmesine sebep olan birçok salgın hastalıklar bulunmaktadır. İspanyol Gribi ve Kara Veba gibi bunların yanında günümüze daha yakın olan SARS hastalığı, domuz gribi, kuş gribi gibi salgınlar yaşamlarımızda önemli etkilere sahip olmuşlardır. Son yıllarda ise tüm dünyayı etkisi altına alan ve karşılaştığımız en büyük tehditlerden birisi olan Koronavirüs (Covid-19) (Ovalı, 2020); 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ilk defa ortaya çıkmıştır. Gelişen teknoloji ile kolay bir şekilde yer değiştirme imkânlarına sahip olan insanlar ve nesnelere Koronavirüsün Tüm dünyaya yayılmasının önünü açmış ve Koronavirüs çok kısa süre içerisinde tüm ülkelerin savaştığı önemli bir sorun haline gelmiştir (Tetik, 2021). Dünya Sağlık Örgütü (WHO), halk sağlığı risklerini dikkate alarak içerisinde bulunduğumuz bu durumu pandemi olarak ilan etmiştir (Cinel, 2020). Koronavirüs hastalığı, Covid-19 testi pozitif çıkan bireylerin öksürmesi, hapşırması ve aksırmasıyla buldukları ortama yayılan hava kabarcıklarının ve damlacıklarının sağlıklı insanlar tarafından solunması ile bulaşmaktadır. Bunun yanı sıra bu hastaların etrafa yaydıkları damlacıkların bir yüzeye ya da bir nesneye düşmesi ve sağlıklı insanların bu damlacık bulunan yüzeye temas ederek, ellerini yüzlerine, gözlerine ağız ve burunlarına götürmesi ile insandan insana bulaşarak yayılmasına sebep olur. Korona virüsün bireydeki kuluçka süresi 2 ile 14 gün arasında olup, bulaştırıcılık süresi net olarak bilinmemektedir (Sağlık Bakanlığı, 2020).

Dünya sağlık örgütü tarafından tespit edilen vakaların ve ölümlerin üstüne her geçen gün bir yenisi eklenmektedir. 09.11.2022 tarihi itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü'ne göre korona virüs (Covid-19) sebebiyle tüm dünyada 629.978.289 onaylanmış vaka, 6.582.023 onaylanmış ölüm ve 223 ülkede ya da bölgede covid-19 vakası bulunmaktadır. Türkiye'de ise onaylanmış vaka sayısı 16.919.638 iken doğrulanmış ölüm sayısı 101.203'tür (WHO, 2022). Ülkemizdeki ilk tespit edilen korona virüs vakası 11 Mart 2020 tarihinde görülürken, ilk ölüm ise 17

Mart 2020’de gerçekleşmiştir. Hızla yayılan korona virüse (Covid-19) karşı tüm dünya olarak birçok tedbir alınmıştır. Maske kullanımının zorunlu hale gelmesi, sosyal mesafe, sokağa çıkma yasakları, bazı işyerlerinin kapatılması, okulların tatil edilmesi ve bazı önemli aktivitelerin ertelenmesi bu tedbirler arasında yer almaktadır. Vakaların artmasıyla ülkeler kendi önlemlerini almaya başlamışlar fakat bu önlemler bireylerin yaşamlarını ve bazı sektörleri önemli derecede etkilemiştir. Korona virüs (Covid-19) pandemisi öncelikle sağlık sektörünü, eğitim sektörünü, turizm sektörünü, ülke ekonomisini, spor alanını ve iş yaşamını etkilemekle kalmamış büyük zararlara yol açmıştır (Balcı, 2020; Şahin & Gönen, 2020). Hayatımıza 2020 yılında giren Covid-19’un tüm sektörlerle olan etkisi göz ardı edilememekle birlikte spor sektörüne de büyük bir darbe vurmuştur. Bu süreç içerisinde yaşanan olayların etkileri normalleşme sürecinde de devam etmiştir (Çakır, 2020).

2020 yılının Mart ayından itibaren pandemi süresince çeşitli spor branşlarında yapılan yarışmaların seyirci olmadan oynanması, daha sonra oynanmak üzere farklı bir tarihe ertelenmesi ya da iptal edilmesine yönelik kararlar alınmıştır (Koçak & Kaya, 2020). Bu süreçte alınan erteleme ve iptal kararlarının arasında mutlak olarak sporcuları en çok etkileyen Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunlarının ertelenmesi olmuştur. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunlarının 2021 yılının yazına ertelendiğini ve 23 Temmuz 2021’de başlayacağını duyurmuştur (IOC, 2021). Olimpiyat oyunları başta olmak üzere uluslararası müsabakanın ertelenmesi, bu müsabakalara katılacak tüm sporcuları fiziksel performanslarının yanında psikolojilerini de son derece olumsuz etkilemiştir (Türkmen & Özsarı, 2020).

Olimpiyat oyunlarının ertelenmesinden psikolojik ve fiziksel açıdan en büyük etkiyi ilk defa 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunlarında yer alacak olmanın heyecanını yaşayan Karate branşındaki olimpik sporcu kadrosunun aldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacını pandemi sürecinin olimpik karate sporcuları üzerine etkisi ve sporcuların yeni tip korona virüse yakalanma kaygılarının incelenmesi oluşturmaktadır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Modeli

Pandemi sürecinin olimpik karate sporcuları üzerine etkisi ve sporcuların yeni tip korona virüsüne yakalanma kaygılarının incelenmesini amaçlayan araştırmamızda problem durumunu açıklamak amacıyla karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak ise açıklayıcı ardışık desenden yararlanılmıştır. Karma yöntemle gerçekleştirilen araştırmalarda hem nicel hem de nitel araştırma türlerinin birleşimi görülmektedir (Lodico vd., 2006). Açıklayıcı ardışık desende ise iki aşama bulunur ve buradaki temel amaç nicel yöntemle toplanan verilerin nitel yöntem ile toplanan verilerin beraberinde açıklanabilmesi ve yorumlanabilmesidir (Creswell vd., 2003).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları için kota mücadelelerine katılan olimpik karate sporcuları oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 25 karate sporcusu oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Verilerinin toplanması sürecinde Google Form veri tabanından yararlanılmıştır. Katılımcılara e-mail aracılığıyla elektronik ortamdan formlar ulaştırılmıştır. Bu yol ile araştırmacılara iki ayrı form yöneltilmiştir. Bunlardan ilki araştırmacılar tarafında hazırlanmış olan ve katılımcıların demografik bilgilerini edinmeyi hedefleyen “Kişisel Bilgi Formu”, diğeri ise Tekkurşun-Demir, Cicioğlu ve İlhan’ın (2020) geliştirmiş olduğu “Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği’dir (SYTKYKÖ)”. 16 maddeden ve 2 alt boyuttan (Bireysel Kaygı-11 Madde ve Sosyalleşme Kaygısı-5 Madde) oluşan ölçek beşli likert tipindedir. Ölçek için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı .91 iken “Bireysel Kaygı” alt boyutu için .90, “Sosyalleşme Kaygısı” alt boyutu için .81’dir. Bu formların akabinde 3 maddeden oluşan ve araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu form ile yapılan görüşmeler korona virüsü nedeniyle alınan kısıtlama kararları ve sağlık koşullarının korunması amacıyla cep telefonu yoluyla yapılmıştır. Bu görüşmeler katılımcıların onayı alınarak ses kaydı altına alınmıştır. Tüm bu sürecin başlangıcında katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verileri için: Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecinde hangi testlerin uygulanması gerektiği konusunda parametrik test koşullarının tamamlanmaması nedeniyle non-parametrik testlerden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Aynı zamanda değişkenlerin frekans ve yüzdelerle değerlendirilmesinin belirlenmesi için betimleyici analizler yapılmıştır. Testler neticesinde anlamlılık değeri “0.05” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın nitel verileri için: Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen verilerin analizinde “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanımıyla sporcuların vermiş oldukları yanıtlar dört aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar; (1) Adlandırma ve Kodlama, (2) Temalandırma, (3) Geçerlik ve Güvenirlik Sağlama, (4) Raporlamadır. Katılımcıların görüşlerine ilişkin örnekler kodlamalarla (Kadın=K1, K2, K3.../Erkek=E1, E2, E3...) verilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1: Araştırma grubunun kişisel bilgilerine ilişkin tanımlayıcı istatistik verileri

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	11	44.0
	Erkek	14	56.0
Alt Disiplin	Kata	8	32.0
	Kumite	17	68.0
Medeni Durum	Bekar	18	72.0
	Evli	7	28.0
Korona Virüsüne Yakalandınız mı?	Evet	11	44.0
	Hayır	14	56.0
Birinci Derece Yakınlarınızdan Korona Virüsüne Yakalan Ya Da Vefat Eden Oldu Mu?	Evet	6	24.0
	Hayır	19	76.0

Tablo 1.'e göre araştırma grubunu 11'i (%44) kadın, 14'ü (%56) erkek olmak üzere toplamda 25 olimpik karate sporcusu oluşturmaktadır. Alt disiplin değişkenine ilişkin verilere göre 8 (%32) katılımcı "Kata" alanından 17 katılımcı (%68) "Kumite" alanından araştırmaya dâhil olmuştur. Bu katılımcıların medeni durumları ise 18'i (%72) bekâr, 7'si (%28) evlidir. Korona virüsüne yönelik kişisel bilgilerde ise 11 (%44) katılımcı korona virüse yakalandığını 14 (%66) katılımcı yakalanmadığını belirtirken, 6 (%24) katılımcı bu virüs neden ile birinci derece yakınlarından birisinin korona virüsüne yakalandığını ya da vefat ettiğini belirtirken 19'u (%76) böyle bir durumla karşılaşmadığını belirtmiştir.

Tablo 2: Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

	Gruplar	N	Sıra Ort.	z	p
Bireysel Kaygı	Kadın	11	12.36	-.384	.701
	Erkek	14	13.50		
Sosyalleşme Kaygısı	Kadın	11	12.50	-.303	.762
	Erkek	14	13.39		
Toplam	Kadın	11	11.73	-.768	.442
	Erkek	14	14.00		

Tablo 2 incelendiğinde görülmektedir ki araştırma grubunda yer alan olimpik karatecilerin cinsiyet değişkenine ilişkin SYTKYKÖ alt boyutlarının hiçbirinde ve toplam puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 3: Araştırma grubunun alt disiplin değişkenine ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

	Gruplar	N	Sıra Ort.	z	p
Bireysel Kaygı	Kata	8	7.88	-2.392	.017*
	Kumite	17	15.41		
Sosyalleşme Kaygısı	Kata	8	13.56	-.264	.792
	Kumite	17	12.74		
Toplam	Kata	8	8.25	-2.215	.027*
	Kumite	17	15.24		

$p<0.05^*$

Tablo 3'de katılımcıların alt disiplin değişkenine ilişkin veriler yer almaktadır. Bu verilerde SYTKYKÖ'nin "Bireysel Kaygı" alt boyutunda ve toplam puanlarda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde "Kumite" alt disiplininde katılımcıların ortalama puanlarının "Kata" alanından katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Araştırma grubunun medeni durum değişkenine ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

	Gruplar	N	Sıra Ort.	z	p
Bireysel Kaygı	Bekar	18	11.89	-1.213	.225
	Evli	7	15.86		
Sosyalleşme Kaygısı	Bekar	18	13.47	-.518	.605
	Evli	7	11.79		
Toplam	Bekar	18	12.25	-.819	.413
	Evli	7	14.93		

Araştırma grubunun medeni durumlarına ilişkin verilerin yer aldığı Tablo 4. incelendiğinde katılımcılar arasında SYTKYKÖ alt boyutlarında ve toplam puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Araştırma grubunun korona virüsüne yakalanma durumlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

	Gruplar	N	Sıra Ort.	Z	p
Bireysel Kaygı	Evet	11	16.50	-2.112	.035*
	Hayır	14	10.25		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	11	15.36	-1.432	.152
	Hayır	14	11.14		
Toplam	Evet	11	17.00	-2.414	.016*
	Hayır	14	9.86		

$p<0.05^*$

Tablo 5’de katılımcıların korona virüsüne yakalanma durumuna ilişkin veriler yer almaktadır. Bu verilerde SYTKYKÖ’nin “Bireysel Kaygı” alt boyutunda ve toplam puanlarda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde korona virüsüne yakalanan katılımcıların ortalama puanlarının yakalanmayan katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Covid-19 pandemisinin katılımcıların yaşantıları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin tematik gösterimi

Soru	Etki	Boyut	Alt Tema	f
Covid-19 Pandemi Sürecinin Yaşamınız Üzerindeki Olumlu ve Olumsuz Etkileri Nelerdir?	OLUMLU	Fizyolojik	Sakatlıktan dolayı dinlenme	8
			Fiziksel dinlenme	21
			İstek – Özlem	17
		Psikolojik	Motive olmak	23
			Psikolojik rahatlama	19
			Mental dinlenme	25
			Antrenörlerin ve yetkililerin desteği	25
			Kendime vakit ayırma	18
		Sosyolojik	Sevdiklerimle ve ailemle vakit geçirme	16
			Normalleşme	9
			Maddi destek	16
		Ekonomik	Antrenman için malzeme temini	25
			Uyku ve beslenme düzeninin bozulması	20
		OLUMSUZ	Fizyolojik	Formdan düşmek
Branşa özgü antrenman yapılmaması	16			
Programsızlık	4			
Virüsün bulaşma ve bulaştırılma endişesi	25			
Psikolojik	Belirsizliğin verdiği korku		16	
	Aile bireylerine zarar gelmesine yönelik kaygı		15	
	Sosyal çevreden uzaklaşmak		18	
Sosyolojik	Yapılan planların iptal olması		25	

Tablo 6’da katılımcıların Soru 1’e verdikleri yanıtlar yer almaktadır. Yanıtların frekansları, ilgili maddeye yönelik görüş bildiren katılımcı sayısını temsil etmektedir. Katılımcılar olumlu yanıtlardan fizyolojik boyutta 2 farklı alt temada (Sakatlıktan Dolayı Dinlenme ve Fiziksel Dinlenme), psikolojik boyutta 5 farklı alt temada (İstek–Özlem, Süreci Kabullenme, Motive Olmak, Psikolojik Rahatlama, Mental Dinlenme ve Antrenörlerin ve Yetkililerin Desteği), sosyolojik boyutta 3 farklı alt temada (Kendime Vakit Ayırma, Sevdiklerimle ve Ailemle Vakit Geçirme ve Normalleşme) ve ekonomik boyutta ise 2 farklı alt temada (Maddi Destek ve Antrenman İçin Malzeme Temini) yanıt vermiştir. Katılımcıların verdikleri olumsuz yanıtlarda ise fizyolojik boyutta 4 farklı alt temada (Uyku ve Beslenme Düzeninin Bozulması, Formdan Düşmek, Branşa Özgü Antrenman Yapılmaması ve Programsızlık), psikolojik boyutta 3 farklı alt temada (Virüs Bulaşma ve Bulaştırma Endişesi, Belirsizliğin Verdiği Korku ve Aile Bireylerine Zarar Gelmesine Yönelik Kaygı) ve sosyolojik boyutta ise 2 farklı alt temada (Sosyal Çevreden Uzaklaşmak ve Yapılan Planların İptal Olması) yanıt vermiştir.

Olumlu etkilere yönelik örnek görüşler; E1: “...yaklaşık iki yıldır olimpiyatlara gidebilmek için kota mücadelelerine hazırlanıyorduk ve bu süreç bizi hem psikolojik açıdan hem de bedenen yormuştu. Pandemi döneminde evlerimizde kalarak her açıdan dinlenme fırsatı bulduk...”

E3: "...bu olumsuzlukların sürdüğü periyotta hem kulüplerimizden hem de olimpiyat komitesinden maddi desteklerimiz kesintisiz olarak verilmeye devam edildi ve para konusunda hiç sıkıntı çekmedim pandemide..."

E5: "...o günleri kendime vakit ayırarak geçirdim. Üniversitedeki derslerime daha fazla vakit ayırdım çünkü kamplardan dolayı çok fazla dışarıdaki işlerime yoğunlaşamıyordum."

E6: "...Pandemiden önceki katıldığımız son kota puanı veren müsabakada elmacık kemiğim kırıldı ve eğer olimpiyatlar ertelenmeseydi belki mücadele edemeyecektim. Ama pandemide tedavi oldum ve şimdi güçlü bir şekilde yeniden hazırlanıyorum."

K6: "...pandemi süreci ailemle daha fazla vakit geçirme fırsatı sundu bana ve bu durum benim için pandeminin olumlu yanlarından birisi oldu."

K11: "...Pandemi sürecinde en büyük destekçimiz federasyonumuz oldu. Bizlere tatami ve antrenman malzemeleri gönderildi, biz de bu sayede evlerimizde antrenmanlarımıza devam edebildik. Bu şekilde sürecin dezavantajını avantaja çevirdik."

Olumsuz etkilere yönelik örnek görüşler;

E2: "...Covid öncesi olimpiyatlara gitmek için performansımı çok daha üst seviyede görürken artık göremiyorum. Bu yüzden performansımı çok etkiledi bunun için de olumsuz etkiledi benim yaşantımı."

E6: "...2 aylık bir kızım var ve hem eşime hem de çocuğuma bu virüsü taşıma korkusu benim antrenmana gitmemi bile olumsuz etkiledi."

E8: "...sorumluluklarımdan uzak kaldığım için mesela ertesini gün uyanıp kulübe gitmek ya da koşmak gibi bir imkânım olmadığı için uyku ve beslenme düzenim tamamen değişti. Olumsuz etki olarak bunu söyleyebilirim, çünkü sporcu olarak bunlar çok önemli benim açımdan."

K1: "...Bu virüsü aileme bulaştırmaktan çok korktum çünkü ailemde kronik hastalığı olan kişiler var ve eğer ben bulaştırırsaydım bu benim için vicdan azabına sebep olurdu."

K5: "...Ailemi bile göremez hale geldim ve ben bir öğretmenim, öğrencilerimden, arkadaşlarımdan ve sevdiklerimden uzak kaldığım için pandeminin en belirgin olumsuz yanlarından birisinin bu olduğunu düşünüyorum."

Tablo 7. Covid-19 pandemisinde katılımcıların antrenman programlarına devam edebilme durumları ve alınan tedbirlere ilişkin tematik gösterim

Soru	Alt Tema	f
Covid-19 Pandemisi Sürecinde Antrenmanlarınıza Devam Edebildiniz mi? Devam Ettiyseniz Ne Tür Önlemler Aldınız?	Federasyon tarafından malzeme desteği	25
	Evde ya da yakın alanda antrenman ortamı oluşturma	25
	Milli takım antrenörleri tarafından online destek	25
	Kendi spor kulübünde bireysel olarak antrenman yapmak	7

Tablo 8’de katılımcıların pandemi süresince antrenman yapabilme durumları ve hangi koşullarda tedbirler alarak antrenman yaptıklarına ilişkin görüşler yer almaktadır. 4 alt temada sınıflandırılan bu görüşlerin örnekleri aşağıdadır;

E2: “...federasyonumuz sağ olsun evlerimize minder ve benzeri antrenman ekipmanı gönderdi ve bu sayede evde çalıştık ama benim evim apartmanda olduğu için komşulardan gürültü oluyor diye şikâyet gelmeye başladı, bende yönetimden izin alıp garajda antrenman yapmaya başladım.”

E7: “...apartmanın deposuna federasyonun gönderdiği minderleri serdim ve o şekilde antrenman yapabildim. Önlem olarak da partner olmadan çalışmayı tercih ettim, bu durum benim açımdan olumsuz ama yine de sağlığım için yaptım.”

E9: “...Dezavantajı avantaja çevirmek için evimin yakınlarında ormanlık alan var ve hem o alanı hem de federasyondan gelen minderleri kullanarak evde antrenman yapabildim. Bir de federasyondan yani milli takım antrenörlerimizden hem karate hem de genel antrenmanlar konusunda destek geldi.”

E12: “...kendi spor kulübümüz olduğu için içeriye girip kapıyı kilitleyerek kimse ile temasta bulunmadan antrenman yapabildim. Ama pandeminin ilk döneminde biz milli sporculara izin yazısı çıkmadığı için biraz boşluk yaşadım herkes gibi.”

K1: “...bir dönem olimpiyatlar için olumsuz düşüncelere kapılmıştım ama milli takım antrenörümüz ve federasyonumuz bizimle iletişimi ve desteklerini esirgemedikleri için daha iyi antrenman yapabildim çünkü online olarak antrenmanlarımızı sürdürdük.”

K9: “...federasyonun birlere yolladığı tatamiler sayesinde antrenman yapabildim ama kumiteci olduğum için partnersiz olmak ve dar alanda çalışma bana branşa özgü çalışmalar yapmamı engelledi.”

K11: “...Pandemi sürecinde en büyük destekçimiz federasyonumuz oldu. Bizlere tatami ve antrenman malzemeleri gönderildi, biz de bu sayede evlerimizde antrenmanlarımıza devam edebildik. Bu şekilde sürecin dezavantajını avantaja çevirdik.”

Tablo 8. Covid-19 pandemisinde katılımcıların korona virüsünden korunmak için aldıkları önlemlerin tematik gösterimi

Soru	Alt Tema	f
Covid-19 Pandemisi Sürecinde Korona Virüsünün Bulaşmaması İçin Ne Tür Önlemler Aldınız?	Maske kullanmak	25
	Dezenfektan kullanmak	25
	Sosyal mesafeyi korumak	25
	Antrenman ekipmanlarını/alanını düzenli olarak dezenfekte etmek	18
	Toplu taşıma aracı kullanmamak	15
	Hijyen şartlarına uymak (sık sık el yıkamak vs.)	7

Tablo 8’de katılımcıların pandemi süresince korona virüsünün bulaşmaması için ne tür önlemler aldıklarına ilişkin görüşler yer almaktadır. 6 alt temada sınıflandırılan bu görüşlerin örnekleri aşağıdadır;

E6: “...kendim, ailem ve spordaki performansım için maske en sık kullandığım önlem çünkü ne kadar önemli olduğunun farkındayım.”

E9: “...dezenfektan olmadan dışarıya çıkmıyorum. Artık bir alışkanlık haline geldi...”

E14: “...antrenmanlarıma, alışverişlerime falan hep kendi aracım ile gidiyorum, başka türlü sosyal mesafenin korunduğunu düşünmüyorum.”

K1: “...kullandığım her antrenman malzemesini mümkün oldukça siliyorum, temizliğine özen gösteriyorum.”

K:7 “...hem günlük yaşamımda hem de antrenmanlarda başlamadan ve bittikten sonra ellerimi, kıyafetlerimi sık yıkıyorum. Günlük kullandığım ve temas ettiğim her şeye karşı bunları yapıyorum.”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmamızda, SYTKYKÖ alt boyutlarında ve toplam puanlarında olimpik karatecilerin cinsiyet değişkenine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte erkek karatecilerin toplam puanlarının kadın karatecilere göre yüksek olması erkek sporcuların kadın sporculara oranla korona virüse yakalanma korkularının daha fazla olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde kadın sporcuların yeni tip korona virüse yakalanma kaygı düzeylerinin erkek sporculardan daha yüksek olduğu görülmüştür (Gümüştül, Ersoy & Gümüştül, 2020; Batu, 2020). Ancak araştırmamız sonuçlarını destekleyen nitelikte olan Ağduman (2021) tarafından yapılan, sporcuların Covid-19’a yakalanma kaygı düzeyleri incelenen araştırmada cinsiyet kategorisine göre kadın ve erkek sporcularında bireysel, sosyal ve toplam puanları arasında bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Pandemi sürecinin ilk aylarında medya üzerinden bilim kurulu üyeleri tarafından yapılan açıklamada erkeklerin kadınlara oranla yeni tip korona virüsüne enfekte olduğu söylenmiştir (Çölgeçen & Çölgeçen, 2020). Olimpik erkek karate sporcularının bu durum karşısında kadın sporculara oranla kaygı durumlarının fazla olmasını erkeklerin kadınlara göre daha

fazla sosyal olmaları, evin ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olmaları ve bakması gereken bir aileye sahip olmaları ile ilişkilendirebiliriz. Araştırma grubumuzu oluşturan olimpik karate sporcularından E6: “...2 aylık bir kızım var ve hem eşime hem de çocuğuma bu virüsü taşıma korkusu benim antrenmana gitmemi bile olumsuz etkiledi.” ve E8 “...Annemde bizimle yaşıyor yaşı da var ve antrenmanlarda dönüşte tedirgin oluyordum acaba virüs bulaştırır mıyım diye.” aldığımız bu görüşler erkeklerin yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları toplam puanlarının yüksek olmasını açıklar durumdadır.

Araştırmamızın alt disiplin değişkeninde kumitecilerin katacılara oranla “Bireysel Kaygı” ve “SYTKYKÖ Toplam Puan” alt boyutlarında daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ve buna bağlı olarak yapılan istatistiksel analiz sonucunda anlamlı farklılık olduğu bilinmektedir. Yani sonuç olarak bulgularımız kumitecilerin daha yüksek korona virüsüne yakalanma kaygısı olduğunu göstermektedir. Bu hususta kata alt disiplininden sporcuların pandemi sürecinde antrenman yapması kumitecilere oranla daha kolaydır (Emad vd., 2020). Çünkü kumite alt disiplini partner gerektirir ve bu durum da teması beraberinde getirir. Kata disiplininden sporcuların sürekli kaygı düzeylerinin kumitecilere kıyasla daha yüksek olduğu bilinir ve bu durum performans ile ilişkili bir kaygıdır (Boz, 2019). Bu kaygı düzeyini yükselten etkenlerden birisi de yarışmalara katılmamak ve bu süreçteki belirsizliktir. Konuyla ilgili bir araştırma, spor faaliyetlerinin başarı yeteneklerini geliştirdiğini ve bu faaliyetlere katılmamanın da becerilerde zayıflamanın meydana geldiğini kanıtlamıştır (Schnitzer vd., 2020). Kumitede temas hususunda katılımcı E6 “...kumitenin kata dalına göre daha risk getirdiğini düşünüyorum. Katada tek başınasın her ne kadar başında antrenör de olsa kumite kadar temas yok. Mesele geçenlerde Ukrayna ile kamp yaptık ve eşleştiğim partnerim iç içe kaldığımızda yüzüme kia bağırdı ve bu durum beni tedirgin etti.” ifadelerini kullanmıştır. E6'nın ifadelerinde belirttiği kia bağırmanın sonucunda kişinin ağzından tükürükler çıkabilir ve bu durum korona virüsünün bulaşmasına sebebiyet verebilir (Coşkun-Akar vd., 2020). Kata alt disiplininden E2 de alt disiplinler arası mukayesede bulunarak “...her ne kadar kumiteciler kadar burun buruna antrenman yapmasak da biz de risk altındayız ama elbette onlar kadar değil.” görüşünü bildirmiştir. Müsabakalara katılmama konusunda ise kadın kumiteci bir katılımcı olan K5'in görüşleri verilerimizi destekler nitelikte “...pandemi süreci başta dinlenmem açısından iyi oldu ama yarışmalara katılmamak beni sıfır noktasına çekti. Yılda en az 12 önemli turnuvaya katılırken bu sayı sıfıra düştü. Ne için antrenman yaptığımı bilmemek, belirsizlik beni çok endişelendirdi.” ifadelerini kullanmıştır. Diğer bir kadın kumiteciye (K9) göre “...düzenli olarak testlerimiz yapıldığı için herkesin test sonucunun negatif olduğunu biliyorum ve bunu bilmek kaygılarımı azaltıyor.” ifadesini kullanmıştır. Sonuç olarak bu farklılığın kumite alt disiplinin doğası gereği bir partner ile temas içermesinden kaynaklı olduğu ve müsabakalara katılmamanın verdiği belirsizlik ve performans düşüklüğü endişesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim Ağduman (2021) da araştırmasının sonucunda temaslı spor yapan kişilerin temassız sporlarla ilgilenenlere kıyasla daha yüksek korona virüsüne yakalanma kaygısına sahip oldukları ifade etmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcıların korona virüse yakalanma kaygılarının medeni durum açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş hem evli sporcuların hem de bekâr sporcuların SYTKYKÖ “Bireysel Kaygı” ve “Sosyalleşme Kaygı” alt boyutlarında ve toplam puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Çifçi ve Demir

(2020), tarafından yapılan araştırmada profesyonel futbolcuların covid-19 korkularının medeni durumları açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çin’de yapılan bir araştırmada Çin halkının Covid-19 döneminde evli ve bekâr bireylerin mental durumları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (Wang vd., 2020). Bu sonuçlar da bizim araştırmamız destekler nitelikte olup hem sporcuları hem de sporcu olmayan bireyleri medeni durumları açısından aynı derecede etkilemiştir. Ancak Türktemiz ve diğerleri (2020), tarafından yapılan araştırmada medeni durum değişkeninde Bireysel kaygı alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık bulunurken Sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Korona virüsüne yakalanma durumuna ilişkin elde edilen veriler incelendiğinde, daha önce bu virüsün bulaştığı kişilerin sıra ortalamaları daha yüksek bulunarak “Bireysel Kaygı” ve “SYTKYKÖ Toplam Puan” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Güler ve Cicioğlu’nun (2021) araştırma sonuçları bulgularımızla örtüşme de Yeşilay’ın (2021) “Koronafobi” olarak tanımladığı durum hem korona virüsüne yakalanmayanlar için hem de daha önce yakalananlar için geçerlidir. Daha önce bu virüse yakalanan bireylerin sürece hakim olması ve izolasyon süreci boyunca yaşadıkları sorunları anımsamalarının neticesinde gelen kaygı, bireyleri obsesif kompulsif bozukluklara dahi sürüklemektedir (Aylaz & Yıldız, 2020). Bahsi geçen süreç hâkimiyeti kişilerde yalnızca olumsuz sonuçlar doğurmamaktadır. Hatun, Dicle ve Demirci (2020) virüse yakalanan kişilerin görüşlerini incelediklerinde pek çok olumlu sonuç (Öz-Farkındalık, Öz-Gelişim-Büyüme vb.) doğurduğunu belirtmiştir. Gerek sporcu gerekse sedanter bireylerde süreci yönetme ve başa çıkma stili ile ilişkili olabileceği düşünölen bulguların bireysel farklılıkların neticesinde bu tür bir sonuca ulaştığı yordanmaktadır. Dahası ilgili araştırmalar, sonuçlarımızı destekler nitelikte veriler sunmaktadır (Öktem vd., 2020; Namlı, 2020). Araştırma grubumuzu oluşturan olimpik karate sporcularından E7 “...daha önce korona virüsüne yakalandım hem psikolojik açıdan hem de bedeneni beni çok yordu. En çok da rakiplerim antrenman yaparken benim bir odada hapis gibi kalmam kötü etkiledi.” görüşünü bildirmiştir. Ancak E9 “...milli takım olarak uzun zamandır neredeyse her iki haftada bir yurtdişına maçlara gidiyordur ama bu süreci geçirdikten sonra normal yaşantımın kıymetini daha çok bildim ve sporuma olan sevgim daha çok arttı.” ifadelerini kullanmıştır. K9 da benzer ifadelerle “...bu dönemi atlatmak bana sporumun, ailemin, sevdiklerimin kıymetini anlamama daha çok sebep oldu.” görüşünü bildirmiştir.

Pandemi sürecinin olimpik karate sporcuları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine baktığımızda, olumsuz etkileri kadar olumlu etkilerinin de olduğu görölmektedir. Araştırma grubumuzda E6 “...sakatlık yaşayacağım en güzel zamanda sakatlık yaşadım, pandemi sürecinde tedavimi olarak eski sağlığıma kavuştum.” yanıtını verirken K5’te “...sakatlığım vardı, bu süreç içerinde hem vücudum dinlendi hem de sakatlığım için tedavi oldum. řu an kendimi daha iyi hissediyorum.” yanıtını vermiştir. Meharsfar ve diğerlerinin (2020) alışmasında spor topluluklarının özel durumlarda önceliklerini belirlemesi ve sporcuların sağlık ve sportif faaliyetlerini devam ettirme planlarını yapmak zorunda olduklarına dikkat çekilmektedir. Sporcular içerisinde buldukları durumun dezavantajlarını avantaja çevirerek kendilerini psikolojik açıdan toparlamaya çalışmışlar ve hem psikolojik hem de fizyolojik olarak ilerleyen günlerde yapılacak olan müsabakalara en iyi şekilde hazırlanmışlardır.

Covid-19 pandemi sürecinde alınan tedbirler kapsamında milli takım kampları iptal edilmiş ve milli sporcular belli bir süre antrenman yapamamışlardır. Bu durum sporcuların antrenmansız kalmalarına sebep olmuştur. Sporcular federasyonun sağladığı imkânlar dâhilinde evlerinde antrenman yapmaya çalışmış olsalar bile branşa özgü antrenman yapamadıkları için yetersiz kalmıştır. Bu durumda pandemi sürecinin sporcuların yaptıkları antrenmanlara etkisini katılımcılardan; K9: "...federasyonun birlere yolladığı tatamiler sayesinde antrenman yapabildim ama kumiteci olduğum için partnersiz olmak ve dar alanda çalışma bana branşa özgü çalışmalar yapmamı engelledi." ifade ederken, E7: "...apartmanın deposuna federasyonun gönderdiği minderleri serdim ve o şekilde antrenman yapabildim. Önlem olarak da partner olmadan çalışmayı tercih ettim, bu durum benim açımdan olumsuz ama yine de sağlığım için yaptım." demiştir. Çalışmamız sonuçlarını destekleyen Demirtaş ve Çıplak (2020), güreş milli takımından hem erkek hem de kadın sporcuların COVID-19 salgını nedeni ile antrenman eksiklikleri yaşadıklarını, formdan düştüklerini ve özellikle de branşa özgü antrenman yapamadıklarını dile getirmişlerdir.

Etik Metni

Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %60 iken ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

KAYNAKLAR

- Ağduman, F. (2021). Sporcuların Pandemi Döneminde Covid – 19'a Yakalanma Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *GERMENİCA Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-14.
- Aylaz, R., & Yıldız, E. (2020). Yeni koronavirus hastalığının toplum üzerine etkileri ve hemşirelik yaklaşımları. Malatya: *İnönü Üniversitesi Yayınevi*.
- Balçı, A. (2020). Covid- 19 Özelinde Salgınların Eğitime Etkileri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(3), 75-85.
- Batu, B. (2020). Yüzme sporcularının yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Boz, E. (2019). *Elit karate sporcularında imgeleme ve kaygı ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Cinel, E. (2020). Covid-19'un Küresel Makroekonomik Etkileri ve Beklentiler. *Politik Ekonomik Kuram*, 4(1), 124-140.
- Coşkun-Akar, G., Karatay-Şibal, B., Sarı, E., Bayraktar, C., Sengun, E., Erden-Sahin, M. B., Serefoğlu, B., Peskersoy, C., Dindaroğlu, F., Meric, P., Kaval, M. E., Yetkiner, A. A. ve Efeoğlu, C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Salgını Süresince Oluşturulan Klinikte Uygulanan Tedavi Yaklaşımları: Literatür Taraması ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumu Örneği. *Ege Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Dergisi, COVID ÖZEL*, 37-58.

- Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Guttman, M., & Hanson, W. (2003). Advanced mixed methods research designs. In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social & behavioral research* (pp. 209-240). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çakır, Z. (2020). The Effects of the Covid-19 Pandemic on Sports, Athletes and Trainers during the Normalization Phase. *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS)*, 9(3), 45-58.
- Çifçi, F., ve Demir, A. (2020). Covid-19 Pandemisinde Türk Profesyonel Futbolcuların Covid-19 Korkusu ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi, Covid-19 Pandemisi*, 26-38.
- Çölgeçen, Y., ve Çölgeçen, H. (2020). Covid-19 pandemisine Bağlı Yaşanan Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Turkish Studies*, 15(4), 261-275.
- Demirtaş, Ö., ve Çıplak, A. (2020). Pandemi Sürecinin Uluslararası Müsabakalara Hazırlanan Güreş Milli Takım Sporcuları Üzerindeki Etkileri. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi, Covid-19 Pandemisi*, 39-52.
- Emad, B., Atef, O., Shams, Y., El-Kerdany, A., Shorim, N., Nabil, A., & Atia, A. (2020). iKarate: Karate Kata Guidance System. *Procedia Computer Science*, 175, 149-156.
- Güler, H., ve Cicioğlu, H. İ. (2021). Sedarer ve Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanmada Bireysel Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 18(1), 67-75.
- Gümüşgöl, C., Ersoy, A., ve Gümüşgöl, O. (2020). Amatör ve Profesyonel Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi-Yöneltilmiş Karar Boyutu. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(S11): 26-37.
- Hatun, O., Dicle, A. N., ve Demirci, İ. (2020). Koronavirüs Salgınının Psikolojik Yansımaları ve Salgınla Başa Çıkma. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 531-554.
- IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi). (2021). Erişim tarihi, 16.10.2022, URL: <https://olympics.com/ioc/all-information-about-the-olympic-games-tokyo-2020-and-covid-19>
- Koçak, U, ve Özer Kaya, D. (2020). COVID-19 Pandemisi, Spor, Sporcu Üçgeni: Etkilenimler ve Öneriler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 129-133.
- Lodico, M. G., Spaulding, D. T., & Voegtle, K. H. (2006). *Methods in educational research from theory to practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Namlı, S. (2020). Korona Virüs'e (Covid- 19) Yakalanma Kaygıları Hangi Düzeyde? Sporcular Üzerine Bir Araştırma. *Spor Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar II*. Ankara: Gece Kitaplığı Yayınları, s. 137-150.
- Ovalı, F. (2020). Yenidoğanlarda COVID-19 Enfeksiyonları. *Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences*, (Special Issue on COVID 19), 23-35.
- Öktem, T., Şipal, O., Kul, M., ve Dilek, A. N. (2020). Olimpiyat Oyunlarına Katılmaya Aday Boksörlerin COVID-19 Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(62), 3620-3627.
- Şahin, T., ve Gönen, M. (2020). The Perceived Stress Levels During COVID-19 Quarantine Periods and Physical Activity and Exercise. *Ambient Science*, 7.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı, Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması. Ankara: Aralık, 2020.
- Tekkurşun-Demir, G., Cicioğlu, H. İ., ve İlhan, E. L. (2020). Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 458-468.
- Tetik, S. (2021). *Covid-19 pandemi sürecinin spor bilimleri öğrencilerinde fiziksel aktivite ve yaşam kalitesine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Türkmen, M., ve Özşarı, A. (2020). Covid-19 Salgını ve Spor Sektörüne Etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(2), 55-67.

Türktemiz, H., Bayraktar, I., Çobanoğlu, H. O., ve Nalbant, Ö. (2020). Spor Salonlarında Egzersiz Yapan Sporcuların Yeni Tip Koronaviruse (COVID-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi. III. International Conference on Covid-19 Studies, Ankara.

Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S., & Ho, R. C. (2020). Immediate Psychological Responses and Associated Factors during the Initial Stage of the 2019 Coronavirus Disease (COVID-19) Epidemic among the General Population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1729.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü). (2022). Erişim tarihi, 11.09.2022, URL: <https://covid19.who.int/table>

Yeşilay. (2021). Koronafobi. Erişim Tarihi: 23.10.2022, URL: <https://yesilay.org.tr/tr/makaleler/koronafobi-virusten-daha-hizli-yayiliyor>